



**Complexnummer: 506873**

Smallepad 5  
3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600  
3800 BP Amersfoort  
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21  
F 033 421 77 99  
E info@cultureelerfgoed.nl

---

*Complexnaam*

Sluiscomplex Zuid-Willemsvaart

*Aantal complexonderdelen*

4

*Monumentnummers van complexonderdelen*

506874, 506875, 506876, 506877

*Woonplaats*

Maastricht

*Gemeente*

Maastricht

*Provincie*

Limburg

*Locatie van het hoofdobject*

Maastricht, Bosscherweg bij 36, Boschpoort

*Complexomschrijving*

Complexomschrijving

SLUISCOMPLEX Zuid-Willemsvaart, bestaande uit de in 1826 aangelegde sluis 19, incl. ophaalbrug, sluisdeuren en bedieningsinstallatie uit 1929 en aan beide zijden omgeven door een jaagpad; een brugwachterswoning, ca. 1850; een sluiswachterswoning, ca. 1850; een waterduiker, 1867, die de verbinding vormt met de Zuid-Willemsvaart en het Voedingskanaal.

Het complexterrein ligt verdiept tussen het talud van de Bosscherweg en het talud van de spoorlijn naar Hasselt (langs de Industrierweg). De ophaalbrug, die het complex aan de zuidzijde beëindigt, ligt in de Fort Willemweg.

Het sluiscomplex Zuid-Willemsvaart is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling, is een zeer bijzondere uitdrukking van een geografische ontwikkeling in het tweede kwart van de negentiende eeuw, is een belangrijke exponent van een technische en typologische ontwikkeling en had destijds op regionaal niveau een belangrijke innovatieve waarde.

De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het complex en door het materiaalgebruik. De ensemblewaarden van het complex zijn zeer groot: het is een belangrijk onderdeel van de Zuid-Willemsvaart die cultuurhistorisch van nationaal belang te achten is; het complex is van bijzondere betekenis vanwege de situering vlakbij de vestingwerken van de Lage Fronten en als zodanig ten zeerste verbonden met de negentiende eeuwse ontwikkeling van de stad Maastricht; het complex is van bijzondere betekenis voor het



aanzien van de stad en heeft een historisch ruimtelijke relatie met de omringende water- en spoor- en verbindingswegen.

Het sluiscomplex is in redelijke mate gaaf gebleven en beschikt over een redelijke architectonische kwaliteit. Verder kan men spreken van een groot belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving. Tenslotte beschikt het complex in regionaal perspectief over een grote functionele zeldzaamheid, niet op de laatste plaats vanwege de hoge ouderdom.



## Monumentnummer\*: 506874

Status: rijksmonument  
Inschrijving register\*: 11 februari 1997  
Kadaster deel/nr: 10297/27

### Monumentnaam\*\*

Sluis 19

### Complexnummer

506873

### Complexnaam

Sluiscomplex Zuid-Willemsvaart

### Woonplaats\*

Maastricht

### Gemeente\*

Maastricht

### Provincie\*

Limburg

### Locatiennaam

Maastricht

### Locatieomschrijving

Bosscherweg bij 36, Boschpoort

### Kadastrale gemeente\*

MAASTRICHT

### Sectie\*

D

### Kad. object\*

4237

### Appartement

### Grondperceel

MAASTRICHT

D

4235

MAASTRICHT

D

4236

### Rijksmonumentomschrijving\*\*

#### Inleiding

SLUIS 19 van de in 1826 aangelegde Zuid-Willemsvaart, met OPHAALBRUG, sluisdeuren en bedieningsinstallatie uit 1929. De sluis wordt aan beide zijden omgeven door een jaagpad.

#### Omschrijving

In baksteen opgetrokken sluiskolk in de Zuid-Willemsvaart, gemetseld in kruisverband. Hardstenen sluis- en kaderanden. Met hardsteen versterkte sluishoofden. IJzeren meerpalen. Dubbele houten sluisdeuren met bouwjaaraanduiding 1929. Aan de zuidzijde van de sluis bevindt zich een eenvoudige ijzeren ophaalbrug met een hameiregel van kruisvormig vakwerk. Een langsschoor. Licht geboogde balans met vakwerk en afgeronde ballastkist aan de oostzijde. Twee hangstangen dragen de met een houten rijdek beklede val. Aan weerszijden van de brug eenvoudige smeedijzeren balustraden. De bedieningsinstallaties van sluisdeuren en brug werden vervaardigd door de Fa. Wishaupt en de Fa. Emile Reyniers, beiden te Maastricht.

#### Waardering

\* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

\*\* Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Sluis 19 en bijbehorende ophaalbrug zijn van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische, geografische, technische en typologische ontwikkeling. De sluis had ten tijde van de bouw in regionaal opzicht een belangrijke innovatieve waarde.

De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de esthetische kwaliteiten en het materiaalgebruik.

De ensemblewaarden van sluis en brug zijn zeer groot omdat zij een onderdeel vormen van de Zuid-Willemsvaart en een belangrijk stedelijk ensemble zijn; sluis en brug zijn door de situering verbonden zijn met de ontwikkeling van de stad, zijn van betekenis voor het aanzien van de stad en hebben een historisch-ruimtelijke relatie met de Zuid-Willemsvaart. Sluis en ophaalbrug zijn gaaf en van groot belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de bebouwde omgeving. De sluis is bovendien van groot belang vanwege de in regionaal opzicht grote functionele zeldzaamheid, in combinatie met een bijzondere ouderdom.

*Hoofdcategorie*

*Subcategorie*

*Functie*

Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat

Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat

Sluis

Weg- en waterbouwkundige werken

Brug(C)

Verkeersbrug



## Monumentnummer\*: 506875

Status: rijksmonument  
Inschrijving register\*: 11 februari 1997  
Kadaster deel/nr: 10297/27

### Monumentnaam\*\*

Sluiswachterswoning Boschpoort

### Complexnummer

506873

### Complexnaam

Sluiscomplex Zuid-Willemsvaart

### Woonplaats\*

Maastricht

### Gemeente\*

Maastricht

### Provincie\*

Limburg

### Straat\*

Bosscherweg

### Nr\*

34

### Toev.\*

A

### Postcode\*

6219 AC

### Woonplaats\*

Maastricht

### Situering

### Locatie

Boschpoort

Bosscherweg

34

B

6219 AC

Maastricht

Boschpoort

### Kadastrale gemeente\*

MAASTRICHT

### Sectie\*

D

### Kad. object\*

3852

### Appartement

### Grondperceel

MAASTRICHT

D

3851

### Rijksmonumentomschrijving\*\*

#### Inleiding

Dubbele SLUISWACHTERSWONING in traditioneel-ambachtelijke stijl, ca. 1850. Gebouwd bij sluis 19 van de Zuid-Willemsvaart, tegen het talud van de Bosscherweg. De sluiswachterswoning vormt samen met de sluis, het jaagpad, de waterduiker en de naburige brugwachterswoning een onverbreekelijk functioneel geheel.

#### Omschrijving

Vrijstaande dubbele sluiswachterswoning met souterrain, twee bouwlagen en zolderverdieping op rechthoekige plattegrond, gebouwd tegen het talud van de Bosscherweg. Aan de Bosscherweg zijn slechts de tweede bouwlaag en de zolderverdieping zichtbaar. Het geheel wordt gedekt door een plat dak met bakgoten en dakschilden, waarop de leien in schubdekking zijn vervangen door bitumen. Overstekken op consoles. Zoldervenster op het voorste dakschild.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel van nr. 34a aan de Bosscherweg met gecementeerde plint heeft een centraal geplaatste, rechthoekige, dubbele houten paneeldeur. Aan weerszijden recente, rechthoekige houten vensters met

\* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

\*\* Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



bovenlicht. Boven de deur een vlaggemasthouder.

Aan beide zijgevels een trap met balustrade, die toegang geeft tot het bordes van pand 34b. De linkerzijgevel telt twee vensterassen met rechthoekige houten vensters van recente datum. Tussen deze twee assen is het middelste zoldervenster gedicht en zijn er twee kleine rechthoekige houten vensters aangebracht. De rechterzijgevel telt een drietal vensterassen, waarin twee vensters van de middenas zijn dichtgemetseld. De achtergevel, waarin de entree van pand nr. 23b, telt drie vensterassen en is symmetrisch ingedeeld. De voordeur is geheel vernieuwd.

Het souterrain van pand 34b risaleert, heeft hardstenen hoeklijsten plus een hardstenen bordesafdekking, een originele smeedijzeren balustrade met rozetten en is aan weerszijden bereikbaar via een trap met hardstenen traptreden. De souterraingevel is symmetrisch en voorzien van een centraal geplaatste dubbele segmentboogvormige houten deur met origineel hang- en sluitwerk en vensterrooster. Hardstenen lijst met imitatievoegen in drukboog. Aan weerszijden twee rechthoekige dubbele houten souterraindeuren van recente datum onder een rollaag cq. latei.

De dubbele sluiswachterswoning is opgetrokken in veldbrandsteen, gemetseld in kruisverband, voorzien van gecementeerde plinten en heeft hardstenen dorpels en lateien waarin de bevestigingspunten van de verwijderde luiken nog te zien zijn.

De indeling van het INTERIEUR is volledig gewijzigd. Het pand had oorspronkelijk een verticaal gescheiden indeling. Thans bestaat het sluiswachtershuis uit een beneden- en bovenwoning zonder beschermenswaardige interieuronderdelen.

#### Waardering

De dubbele sluiswachterswoning is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de esthetische kwaliteiten van de woning. Het pand is een essentieel onderdeel van het sluiscomplex aan de Bosscherweg, vanwege de situering verbonden met de negentiende eeuwse ontwikkeling van de stad, van bijzondere betekenis voor het aanzien van Maastricht en heeft een historisch-ruimtelijke relatie met de Zuid-Willemsvaart. De architectonische gaafheid van de sluiswachterswoningen is aangetast, maar het pand is van belang in relatie tot de visuele gaafheid van de directe omgeving. Bovendien beschikt het pand over een grote typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

#### *Hoofdcategorie*

Woningen en woningbouwcomplexen

#### *Subcategorie*

Dienstwoning(K)

#### *Functie*

Sluismeesterswoning(K)



## Monumentnummer\*: 506876

Status: rijksmonument  
Inschrijving register\*: 11 februari 1997  
Kadaster deel/nr: 10297/27

### Monumentnaam\*\*

Sluiscomplex Zuid-Willemsvaart

### Complexnummer

506873

### Complexnaam

Sluiscomplex Zuid-Willemsvaart

### Woonplaats\*

Maastricht

### Gemeente\*

Maastricht

### Provincie\*

Limburg

### Straat\*

Bosscherweg

### Nr\*

36

### Toev.\*

### Postcode\*

6219 AC

### Woonplaats\*

Maastricht

### Situering

### Locatie

Boschpoort

### Kadastrale gemeente\*

MAASTRICHT

### Sectie\*

D

### Kad. object\*

3745

### Appartement

### Grondperceel

### Rijksmonumentomschrijving\*\*

#### Inleiding

BRUGWACHERSWONING, XIXB, gesitueerd bij sluis 19 van de Zuid-Willemsvaart. Gebouwd in een traditionele stijl met elementen van neo-rennaissance. De brugwachterswoning vormt samen met de sluis, het jaagpad, de waterduiker en de naburige sluiswachterswoning een onverbreekelijk functioneel geheel.

#### Omschrijving

Vrijstaande BRUGWACHERSWONING met souterrain, twee bouwlagen en zolderverdieping op een in hoofdvorm rechthoekige plattegrond.

Het hoofdvolume wordt gedekt door een zadeldak met muldenpannen. Bakgoten, deels op consoles. Drie dakkapellen van recente datum aan elke dakzijde. Uitgebouwde toiletruimte centraal aan de overigens blinde achtergevel, naderhand uitgebreid en voorzien van een lessenaarsdak.

Bakstenen optrek, gemetseld in kruisverband. Geprofileerde, gecementeerde plint met souterrainvensters. Symmetrische voorgevel met drie assen. Segmentboogvormige houten T-vensters en paneel deur met bovenlicht. Gecementeerde speklagen.



Hardstenen dorpels en traptreden. Beide zijgevels zijn identiek en hebben twee segmentboogvormige houten vierruits zoldervensters. Aan de noordzijde een dubbele schuur onder lessenaarsdak met Oud-Hollandse pannen. Rechthoekige houten deuren, waarvan een met verticaal ingedeeld bovenlicht en rechthoekig houten vierruitsvenster. Hierin bevestigingspunten voor reddingsboei en een paardendrinkbak.

De indeling van het interieur, waarin geen beschermenswaardige elementen, is vrijwel intact.

#### Waardering

De brugwachterswoning is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de esthetische kwaliteiten van de woning.

Het pand is een essentieel onderdeel van het sluiscomplex aan de Bosscherweg, vanwege de situering verbonden met de negentiende eeuwse ontwikkeling van de stad, van bijzondere betekenis voor het aanzien van Maastricht en heeft een historisch-ruimtelijke relatie met de Zuid-Willemsvaart. De architectonische gaafheid van de brugwachterswoning is redelijk en het pand is van belang in relatie tot de visuele gaafheid van de directe omgeving.

Bovendien beschikt het pand over een grote typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

#### *Hoofdcategorie*

Weg- en waterbouwkundige werken

#### *Subcategorie*

Bedieningsgebouw

#### *Functie*

Brugwachtershuisje





**Monumentnummer\*: 506877**

Status: rijksmonument  
Inschrijving register\*: 11 februari 1997  
Kadaster deel/nr: 10297/27

*Monumentnaam\*\**

Waterduiker Boschpoort

*Complexnummer*

506873

*Complexnaam*

Sluiscomplex Zuid-Willemsvaart

*Woonplaats\**

Maastricht

*Gemeente\**

Maastricht

*Provincie\**

Limburg

*Locatiennaam*

Maastricht

*Locatieomschrijving*

Bosscherweg bij 34, Boschpoort

*Kadastrale gemeente\**

MAASTRICHT

*Sectie\**

H

*Kad. object\**

2960

*Appartement*

*Grondperceel*

MAASTRICHT

H

2843

*Rijksmonumentomschrijving\*\**

Inleiding

DUIKER, 1867, gesitueerd in het talud van de Bosscherweg, vormt de verbinding tussen Zuid-Willemsvaart en Voedingskanaal. De duiker is aan de zijde van het Voedingskanaal voorzien van een nieuw afsluitmechaniek.

Omschrijving

De duiker heeft aan de zijde van de Zuid-Willemsvaart vier doorstroomopeningen tussen vijf oorspronkelijk afsluitbare hoofden. De duiker is opgetrokken uit baksteen en heeft boven elk stroomgat een hardstenen drukboog. De sluitstenen van deze bogen zijn elk voorzien van een bekroond W-initiaal, de bouwjaaraanduiding 1867 en een guirlande. Tussen de aanzetstenen en de sluitsteen bakstenen rollagen.

Aan de zijde van het Voedingskanaal heeft de duiker een bakstenen kademuur, aan weerszijden voorzien van trappartijen.

Hardstenen kade- en hoekranden, vier verdiept geplaatste stroomopeningen, waarvan de schuifdeuren met aan haken verankerde kettingen op hun plaats worden gehouden.

\* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

\*\* Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Op het jaagpad en op de kademuur aan de achterzijde zijn ter hoogte van de duiker ijzeren balustrades aangebracht, die tevens bij de sluis en het bordes van de sluiswachterswoning werden gebruikt.

#### Waardering

De duiker is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de esthetische kwaliteit en het materiaalgebruik. Bovendien heeft de duiker een sterke functionele relatie met de nabijgelegen sluis, ophaalbrug, jaagpad brug- en sluiswachterswoning van de Zuid-Willemsvaart. De duiker is vanwege de situering verbonden met de ontwikkeling van de stad, van belang voor het aanzien van de wijk en heeft een historisch-ruimtelijke relatie met de Zuid-Willemsvaart en het Voedingskanaal. De duiker beschikt over een hoge mate van gaafheid en is van belang voor de visuele gaafheid van de bebouwde omgeving. Bovendien heeft de duiker een grote typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

#### *Hoofdcategorie*

Weg- en waterbouwkundige werken

#### *Subcategorie*

Waterweg, werf en haven

#### *Functie*

Duiker